

Висновки. Проведено дослідження із визначення технології одержання мас для таблетування засобу, який покращує стан вагітних. Доведено, що коли активні речовини виявилися більш розведеними в суміші наповнювачів, маса залишалася придатною для таблетування. Запропоновано спосіб одержання сублінгвальних таблеток через грануляцію, зокрема вологу.

МЕТОДИЧНИЙ ПІДХОД ДО ВИРІШЕННЯ ЗАВДАНЬ БАГАТОФАКТОРНОЇ ОПТИМІЗАЦІЇ У ФАРМАЦЕВТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ

Кутова О.В., Сагайдак-Нікітюк Р.В.

Національний фармацевтичний університет, Харків, Україна

pahtext@gmail.com, sagaidak_rita@ukr.net

Вступ. У фармацевтичних дослідженнях часто виникає необхідність встановлення оптимального складу лікарського засобу (ЛЗ) для забезпечення раціональних значень фармако-технологічних показників. З цією ж метою визначаються оптимальні параметри технологічних режимів стадій виготовлення ЛЗ. Особливістю такої постановки завдання є наявність цільових функцій (критеріїв, показників якості) оптимізації та кількох вхідних змінних, при певному значенні яких функції приймають необхідні величини. З математичної точки зору такі завдання полягають в знаходженні значень незалежних змінних x_i , при яких функція відгуку приймає бажане значення. У фармацевтичних дослідженнях процес у загальному випадку характеризується кількома функціями відгуку. Знайти поєднання значень впливових факторів, при якому одночасно досягаються оптимальні значення всіх функцій відгуку є метою дослідження. Важливо також відзначити, що і досліджувані фактори, і функції відгуку змінюються тільки в певних межах, внаслідок чого оптимізацію також можна здійснювати тільки в умовах визначених обмежень.

Відсутність єдиного принципу оптимальності для багатокритеріальних завдань спричинило за собою створення великої кількості підходів для їх вирішення. Кожен з цих принципів полягає в безлічі векторних оцінок і визначенні найкращих допустимих рішень у сенсі введеного впорядкування.

Мета дослідження. Метою роботи є розроблення алгоритму оптимізації технологічних параметрів для виготовлення лікарської форми.

Матеріали та методи. Визначення оптимального складу лікарської форми, як правило, пов'язано з встановленням кількісного вмісту певної кількості допоміжних речовин, знайдених попередніми дослідженнями якісних факторів, для забезпечення необхідних величин фармако-технологічних показників як на проміжних, так і на кінцевих стадіях виробництва.

Завдання визначення оптимальних кількісних параметрів технологічного режиму, як правило, вирішується при визначених попередніми дослідженнями якісних факторах – способах та методах її отримання, а також відомих типах апаратів, де буде здійснюватися технологія виробництва.

У рамках запропонованого методу оптимізації для кожної результативної характеристики формується певний простір факторів, будується система регресійних моделей для визначення впливу досліджуваних факторів на цільові показники, оцінюється її

ВІДКРИВАЄМО НОВЕ СТОРІЧЧЯ: ЗДОБУТКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Інструментом для вибору оптимального рішення є запропонований критерій оптимальності. Отримане рішення зі 100 %-ою точністю не реалізує задані значення показників якості лікарської форми, проте максимально у рівному ступені наблизить їх до шуканих.

Висновки. Розроблений методичний підхід визначення оптимальних технологічних параметрів на стадії виготовлення лікарської форми на підставі регресійних рівнянь впливу технологічних факторів на її досліджувані фармакопейні характеристики. Запропонований критерій оптимальності, який у рівному ступені наближує цільові досліджувані показники до значень, визначених дослідником.

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ СТВОРЕННЯ В УКРАЇНІ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНИХ ФІТОПРЕПАРАТІВ

Кучеренко Н.В.

Державний заклад «Луганський державний медичний університет», Рубіжне, Україна
tekhology.kucherenko@gmail.com

Вступ. Рослинні препарати користуються неабияким попитом в усьому світі. Обсяг ринку реалізації фітопрепаратів, за різними оцінками, становить 30-50% від загального обсягу реалізації фармацевтичних препаратів.

Незважаючи на прихильність споживачів фармацевтичних препаратів до ліків рослинного походження слід усвідомлювати, що виробництво фітопрепаратів має особливості і ця специфіка полягає, насамперед, у підходах до їх належного виробництва, які викладено у додатку до Настанови з GMP «Належна практика виробництва рослинних препаратів».

Складність виконання умов GMP (дотримання відтворюваності) полягає у складі фітопрепаратів, які зазвичай є полікомпонентними, тобто містять широкий спектр діючих речовин. Зазвичай ефект чинить комплекс компонентів, з яких неможливо виділити якийсь монокомпонент.

На теперішній час не встановлено чіткого зв'язку між складом певних активних речовин в рослині з тим терапевтичним ефектом, який чинить полівалентний препарат на основі цієї лікарської сировини. Таким чином, мова йде про «внутрішній синергізм сировинної закладки».

Мета дослідження. Метою роботи є узагальнення проблемних місць і специфіки виробництва якісних фітопрепаратів в Україні.

Матеріали та методи. Для вирішення поставлених завдань було використано бібліосемантичний метод та метод системного аналізу.

Отримані результати. Кожна рослина являє собою «цілу фабрику» з багатостадійним виробництвом. Спочатку синтезуються первинні метаболіти (білки, жири, вуглеводні), далі – вторинні метаболіти (активні речовини). При цьому слід зауважити, що від впливу зовнішніх факторів (склад ґрунту, кліматичні та погодні умови кожного року – частота опадів, кількість сонячних днів й ін., особливості опилення комахами, терміни збирання врожаю й ін.) залежить якість і напрям синтезу цільових речовин. Найменший вплив здатен сприяти відгалуженню синтезу у непередбачуваних напрямках.

Окрема тема – це стандартизація фітопрепаратів. Окрім того, що потрібно стандартизувати готовий продукт, а це має певні труднощі, що пов'язано з неможливістю